

**ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของครู
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8**

**MANAGERIAL SKILLS OF SCHOOL ADMINISTRATOR AFFECTING TEACHERS'
HAPPINESS IN WORKPLACE UNDER THE JURISDICTION OF SECONDARY
EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 8**

พจนรินทร์ เหลืองอร่าม¹
สำเริง อ่อนสัมพันธุ์²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1) ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 2) ความสุขในการทำงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 3) ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8 จำนวน 48 โรงเรียน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 288 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา ตามแนวคิดของดูบริน (Dubrin) และความสุขในการทำงานของครู ตามแนวคิดความสุข 8 ประการ ของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ (สสส.) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่ามัธยฐานเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลการวิจัยพบว่า

- 1) ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก
- 2) ความสุขในการทำงานของครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก
- 3) ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาส่งผลต่อความสุขในการทำงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

Abstract

The objectives of this research were 1) Managerial skills of school administrators under the Jurisdiction of Secondary Educational Service Area Office 8, 2) Teachers' happiness in workplace under the Jurisdiction of Secondary Educational Service Area Office 8, 3) Managerial skills of school administrator affecting teachers' happiness in workplace under the Jurisdiction of Secondary Educational Service Area Office 8. The unit of analysis were 288 people of 48 schools under the jurisdiction of Secondary Educational Service Area Office 8. The research instrument was a questionnaire about managerial skills of school administrators based on Dubrin concepts and teachers' happiness in workplace focus on The Happy Eight Workplace of Thai Health Promotion Foundation concepts. The statistics for analyzing the data were frequency, percentage, arithmetic mean,

¹ นักศึกษาปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

² อาจารย์ที่ปรึกษา อ.ดร. ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

standard deviation and stepwise multiple regression analysis.

The finding revealed that:

1) Managerial skills of school administrators under the Jurisdiction of Secondary Educational Service Area Office 8 were at a high level in both overall and each aspects.

2) Teachers' happiness in workplace under the Jurisdiction of Secondary Educational Service Area Office 8 were at a high level in overall when considered in each aspect was found seven aspects were at high level except happy money was at moderate level.

3) Managerial skills of school administrator affecting Teachers' happiness in workplace under the jurisdiction of Secondary Educational Service Area Office 8 at .05 Significant.

บทนำ

ในการบริหารจัดการหน่วยงานทางการศึกษาและสถานศึกษานั้น ปัจจัยหนึ่งที่จะทำให้ประสบความสำเร็จในการดำเนินงานภายในองค์กร คือ การมีผู้บริหารที่มีความรู้ความสามารถ และทักษะในการบริหาร โดยเฉพาะอย่างยิ่งการมีภาวะผู้นำของผู้บริหารที่จะสามารถนำพาองค์กรให้มีความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันที่จะปฏิบัติงานเพื่อบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ร่วมกันได้ ภาวะผู้นำเปรียบเสมือนอาวุธประจำกายของผู้บริหารและผู้นำที่เป็นนักบริหารมืออาชีพ ที่จะสามารถสร้างอำนาจชักนำและมีอิทธิพลได้เหนือผู้อื่น ตัวชี้วัดการนำของผู้บริหารจัดการที่ได้ชื่อว่ามืออาชีพ คือ ผลสัมฤทธิ์และประสิทธิภาพของงาน (สุภัททา ปิณฑะแพทย์, 2556) ซึ่งการบริหารและการจัดการศึกษาจะบรรลุตามเป้าหมายของการศึกษา ขอมต้องอาศัยความเป็นมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นอย่างมาก เนื่องจากการบริหารเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนการดำเนินงานขององค์กรไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้ ดังนั้นผู้บริหารจึงเป็นกุญแจสำคัญในการดำเนินงานขององค์กร แม้ว่าในความเป็นจริงแล้วผู้ปฏิบัติเป็นกำลังหลักในการดำเนินงานก็ตาม แต่หากองค์กรขาดผู้บริหารที่มีความรู้ความสามารถและทักษะในการบริหารงานแล้วองค์กรก็ขาดแกนขับเคลื่อนและขาดพลังขับเคลื่อนที่สำคัญไป ทำให้องค์กรเกิดความอ่อนแอและนำไปสู่การล่มสลายได้ในที่สุด (สมาน อัสวภูมิ, 2549: คำนำ) กล่าวคือ ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องเป็นผู้มีวิสัยทัศน์กว้างไกลมีความรู้ ความสามารถ และคุณธรรม จริยธรรมเป็นที่ยอมรับ ก่อปรทั้งมีความฉลาดทั้งทางสติปัญญา ทางอารมณ์ และฉลาดทางคุณธรรม รวมทั้งปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพ ผู้บริหารสถานศึกษาจึงจะสามารถนำพาสถานศึกษาไปสู่ความสัมฤทธิ์ผลทั้งทางการศึกษาและการบริหาร เท่าที่ปรากฏอยู่ในปัจจุบันผู้บริหารสถานศึกษาจำนวนไม่น้อยยังขาดลักษณะดังกล่าวอยู่

อาทิเช่น เป็นผู้บริหารสถานศึกษาขาดความสนใจในหน้าที่ มีความสนใจด้านวิชาการน้อยกว่าด้านอื่น ๆ เป็นผู้บริหารที่ยึดวัฒนธรรมบริหารเดิม ๆ ไม่ค่อยเปลี่ยนแปลง ไม่มีวิสัยทัศน์ในการกำหนดนโยบายให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา เป็นผู้บริหารที่ไม่โปร่งใส ขาดคุณธรรม จริยธรรม ขาดความสัมพันธ์ที่ดีต่อครู ไม่มีการชื่นชมยกย่องครูในการทำงาน มีปัญหาการใช้บุคลากรปฏิบัติหน้าที่ไม่ตรงกับสายงานและความถนัดเป็นผู้บริหารที่ไม่มีแนวทางในการบริหารจัดการกับความขัดแย้งที่เกิดขึ้นภายในโรงเรียน (ธีระ รุญเจริญ, 2545: 137) หรือกล่าวได้ว่าเป็นผู้บริหารที่ขาดทักษะในการบริหาร ซึ่งจากปัญหาดังกล่าวจะเห็นได้ว่าการขาดทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาสามารถทำให้องค์กรเกิดความล้มเหลว ไม่ประสบผลสำเร็จในการทำงาน ส่งผลให้องค์กรเกิดความแตกแยก และผู้ปฏิบัติงานว่าเหว่ขาดขวัญกำลังใจ และขาดความสุขในการทำงาน ซึ่งถ้ามีผู้บริหารสถานศึกษาตามลักษณะดังกล่าวย่อมกระทบกระเทือนต่อการบริหาร การจัดการศึกษา และการจัดการบุคลากรของโรงเรียนมาก ส่งผลให้การปฏิรูปการศึกษาประสบความสำเร็จได้ยาก(สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545)

ดังนั้นในการสร้างขวัญกำลังใจ และความสุขในการทำงานให้แก่ครู ผู้ที่มีบทบาทสำคัญ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา เพราะเป็นผู้ที่กำหนดนโยบายของโรงเรียนให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษา ซึ่งสาเหตุที่แท้จริงที่ทำให้คนไม่มีแรงจูงใจในการทำงาน มาจากการบกพร่องในการบริหารของผู้บริหาร และปัจจัยที่สำคัญที่ทำให้ขาดแรงจูงใจในการทำงานมี 5 ปัจจัย คือ 1) การคัดเลือก คือ ผู้บริหารเลือกคนไม่เหมาะกับงาน 2) ความไม่ชัดเจนในเป้าหมาย 3) ระบบการให้รางวัล มีหลักเกณฑ์ที่ยุติธรรมและชัดเจน 4) ระบบการ

ประเมินผลที่ชัดเจน 5) การที่ผู้บริหารไม่สามารถทำให้บุคลากรมองเห็นความชัดเจนในเรื่องต่างๆ ได้ (ชัยเสกฐ์ พรหมศรี, 2553:89) จะเห็นได้ว่าผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องมีทักษะการบริหารในด้านต่างๆ เป็นอย่างดี เพราะการสร้างขวัญกำลังใจและความสุขในการทำงานไม่ได้ขึ้นอยู่กับเพียงการมีนโยบายที่ดีแล้ว แต่ยังรวมไปถึงความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น จึงจำเป็นที่ผู้บริหารจะต้องรู้จักบุคลากรภายใต้บังคับบัญชาของตนเป็นอย่างดี และมีแนวทางในการแก้ไขและป้องกันปัญหาต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นภายในโรงเรียน การบริหารงานจึงจะประสบความสำเร็จไปได้ด้วยดี

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อทราบทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8
2. เพื่อทราบความสุขในการทำงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8
3. เพื่อทราบทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 จัดเตรียมโครงการวิจัยเป็นการจัดเตรียมโครงการอย่างเป็นระบบ โดยศึกษาปัญหา ศึกษาวรรณกรรมต่างๆ จากตำรา เอกสารทางวิชาการ ข้อมูลสารสนเทศ รวมถึงงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เรียบเรียงผลงานเสนอขอความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องและเสนอขออนุมัติโครงการวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศิลปากร

ขั้นตอนที่ 2 ดำเนินการวิจัย เป็นขั้นตอนที่ผู้วิจัยศึกษารายละเอียดของทฤษฎีวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดสร้างเครื่องมือ ทดสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือ นำเครื่องมือไปเก็บรวบรวมข้อมูล และทำการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ ตลอดจนแปลผลการวิเคราะห์

ขั้นตอนที่ 3 รายงานผลการวิจัย เป็นขั้นตอนการจัดทำรายงานผลการวิจัยเสนอต่อคณะกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้องตามหลักวิชาการ แล้วปรับปรุงข้อบกพร่องตามคำแนะนำที่คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ให้ข้อเสนอแนะ และจัดพิมพ์รายงานการวิจัย

ฉบับสมบูรณ์เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศิลปากร

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 รวมทั้งสิ้น 55 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 จำนวน 48 โรงเรียนจากตารางประมาณขนาดตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) โดยการสุ่มแบบแบ่งประเภท (Stratified Random Sampling)

ผู้ให้ข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูลในแต่ละโรงเรียนประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา 2 คน หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ 2 คน และครู 2 คนรวมผู้ให้ข้อมูลโรงเรียนละ 6 คน จำนวน 48 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 288 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษานี้มี 3 ลักษณะคือ

1. **ตัวแปรพื้นฐาน** เป็นตัวแปรที่เกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา และตำแหน่ง

2. **ตัวแปรต้น (X)** เป็นตัวแปรที่เกี่ยวกับทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา ตามแนวความคิดของดูบริน (Dubrin) แบ่งออกเป็น 5 ด้าน ดังนี้ 1) ทักษะด้านเทคนิค (Technical Skill) 2) ทักษะด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (Interpersonal Skill) 3) ทักษะด้านมโนภาพ (Conceptual Skill) 4) ทักษะด้านการวินิจฉัย (Diagnostic Skill) 5) ทักษะด้านนโยบาย (Political Skill)

3. **ตัวแปรตาม (Y)** เป็นตัวแปรที่เกี่ยวกับความสุขในการทำงาน ตามแนวคิดความสุข 8 ประการ ของแผนงานสุขภาวะองค์กรภาคเอกชน สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ได้แก่ 1. สุขภาพดี (Happy Body) 2. น้ำใจงาม (Happy Heart) 3. การผ่อนคลาย (Happy Relax) 4. การหาความรู้ (Happy Brain) 5. คุณธรรม (Happy Soul) 6. ใช้เงินเป็น (Happy Money) 7. ครอบครัวที่ดี (Happy Family) 8. มีสังคมดี (Happy Society)

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้กำหนดแนวทางการนำเสนอและวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อใช้เป็นภาพรวมในการตอบคำถามการวิจัย ดังนี้คือ

1. วิเคราะห์สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)
2. แบบสอบถามตอนที่ 2 และตอนที่ 3 ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามนำมาวิเคราะห์ค่าระดับโดยใช้ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Arithmetic Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ที่ได้จากการตอบแบบสอบถามไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ตามแนวคิดของเบสต์ (Best)
3. นำข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 2 และตอนที่ 3 มาวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 โดยใช้วิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการวิจัยเรื่องทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของครูสังกัดสำนักงาน

เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

การวิเคราะห์สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 288 คน พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 182 คน คิดเป็นร้อยละ 63.19 เพศหญิง จำนวน 106 คน คิดเป็นร้อยละ 36.81 เมื่อพิจารณาตามอายุของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีอายุไม่เกิน 30 ปี จำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 27.78 รองลงมาอยู่ระหว่าง 31-40 ปี จำนวน 75 คน คิดเป็นร้อยละ 26.04 อยู่ระหว่าง 41-50 ปี จำนวน 75 คน คิดเป็นร้อยละ 26.04 และอายุมากกว่า 50 ปี จำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 20.14 วุฒิการศึกษาในระดับปริญญาตรี จำนวน 151 คน คิดเป็นร้อยละ 52.43 ระดับปริญญาโท จำนวน 132 คน คิดเป็นร้อยละ 45.83 และระดับปริญญาเอก จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 1.74 และผู้ตอบแบบสอบถามมีตำแหน่งเป็น ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ และครู เป็นจำนวนที่เท่ากัน คือ 96 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33

ตอนที่ 2 ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 โดยภาพรวม

(n=48)

ทักษะการบริหาร	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
ทักษะด้านเทคนิค (Technical skill) (X_1)	3.95	0.29	มาก
ทักษะด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (Interpersonal skill) (X_2)	3.88	0.28	มาก
ทักษะด้านมโนภาพ (Conceptual skill) (X_3)	3.63	0.36	มาก
ทักษะด้านการวินิจฉัย (Diagnostic skill) (X_4)	3.90	0.37	มาก
ทักษะด้านนโยบาย (Political skill) (X_5)	4.03	0.40	มาก
รวม	3.88	0.31	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่าทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.88$, S.D. = 0.31) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทักษะทั้ง 5 ด้านอยู่ในระดับมากโดยทักษะด้านนโยบายมีค่าเฉลี่ยเลขคณิตมากที่สุด ($\bar{X} = 4.03$, S.D. = 0.40) รองลงมาคือ ทักษะด้านเทคนิค ($\bar{X} = 3.95$, S.D. = 0.29) ทักษะด้านการวินิจฉัย ($\bar{X}$

= 3.90, S.D. = 0.37) ทักษะด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ($\bar{X} = 3.88$, S.D. = 0.28) และทักษะด้านมโนภาพ ($\bar{X} = 3.63$, S.D. = 0.36) ตามลำดับ

ตอนที่ 3 ความสุขในการทำงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8

ตารางที่ 2 ค่ามัชฌิมเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความสุขในการทำงานของครู โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 โดยภาพรวม

(n=48)

ความสุขในการทำงาน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
สุขภาพดี (Happy Body)	3.84	0.24	มาก
น้ำใจงาม (Happy Heart)	3.76	0.25	มาก
การผ่อนคลาย (Happy Relax)	3.84	0.40	มาก
การหาความรู้ (Happy Brain)	4.04	0.44	มาก
คุณธรรม (Happy Soul)	3.93	0.29	มาก
ใช้เงินเป็น (Happy Money)	3.43	0.28	ปานกลาง
ครอบครัวที่ดี (Happy Family)	4.03	0.37	มาก
มีสังคมดี (Happy Society)	3.88	0.25	มาก
รวม	3.85	0.24	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่าความสุขในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.85$, S.D. = 0.24) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ความสุขในการทำงานของครูทั้ง 7 ด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านการหาความรู้มีค่ามัชฌิมเลขคณิตมากที่สุด ($\bar{X} = 4.04$, S.D. = 0.44) รองลงมาคือ ด้านครอบครัวที่ดี ($\bar{X} = 4.03$, S.D. = 0.37) ด้านคุณธรรม ($\bar{X} = 3.93$, S.D. = 0.29) ด้านมีสังคมดี ($\bar{X} = 3.88$, S.D. = 0.25) ด้านสุขภาพดี ($\bar{X} = 3.84$, S.D. = 0.24) ด้านการผ่อนคลาย ($\bar{X} = 3.84$, S.D. = 0.40) และด้านน้ำใจงาม ($\bar{X} = 3.76$, S.D. = 0.25) ตามลำดับ สำหรับด้านใช้เงินเป็นมีค่ามัชฌิมเลขคณิต

น้อยที่สุด ($\bar{X} = 3.43$, S.D. = 0.28) และอยู่ในระดับปานกลาง

ตอนที่ 4 ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของครูสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8

การวิเคราะห์ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 เป็นการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise multiple regression analysis) โดยพิจารณาตัวแปรนำเข้าสมการดังต่อไปนี้

ตารางที่ 3 การวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณของทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 โดยภาพรวม

แหล่งความแปรปรวน	Sum of square	dF	Mean square	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	24.902	2	12.451	116.584	.000
ภายในกลุ่ม	30.437	285	0.107		
รวม	55.339	287			

สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) 0.671 ประสิทธิภาพในการพยากรณ์ (R Square) 0.450 ประสิทธิภาพในการพยากรณ์

ที่ปรับแล้ว (Adjust R Square) 0.446 ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์ (Standard Error) 0.32680

ตัวแปรพยากรณ์	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
	β	Std. Error	Beta		
ค่าคงที่	1.842	0.133		13.843	.000
ทักษะด้านนโยบาย (X_3)	0.291	0.053	0.413	5.436	.000
ทักษะด้านการวินิจัย (X_4)	0.214	0.056	0.290	3.814	.000

จากตารางที่ 4 พบว่าตัวแปรที่ได้คัดเลือกเข้าสมการคือ ทักษะด้านนโยบาย และทักษะด้านการวินิจัย โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) เท่ากับ 0.671 ค่าประสิทธิภาพในการพยากรณ์ (R Square) เท่ากับ 0.450 หมายถึง ทักษะทั้ง 2 ด้าน สามารถพยากรณ์ความสุขในการทำงานของครูในภาพรวมได้ร้อยละ 45 โดยมีค่าประสิทธิภาพในการพยากรณ์ที่ปรับแล้ว (Adjust R Square) เท่ากับ 0.446 และค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์ (Standard Error) เท่ากับ 0.32680 ซึ่งทักษะด้านนโยบาย และทักษะด้านการวินิจัยของผู้บริหารสถานศึกษาส่งผลต่อความสุขในการทำงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 โดยภาพรวม สามารถเขียนเป็นรูปสมการวิเคราะห์การถดถอย ได้ดังนี้

$$Y_{\text{tot}} = 1.842 + 0.291 (X_3) + 0.214 (X_4)$$

อภิปรายผลการวิจัย

1.ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 โดยวิเคราะห์ทักษะการบริหารทั้ง 5 ด้าน ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาในเขตปฏิบัติการศึกษามีคุณสมบัติที่สำคัญ คือ มีความรู้ความสามารถ มีสัมพันธภาพที่ดีกับร่วมงาน มีวิสัยทัศน์ในการมองภาพรวมขององค์กร มีความสามารถในการมองเห็นปัญหาและวินิจัยปัญหาที่เกิดขึ้นได้ และมีวิธีกำหนดนโยบายและแนวปฏิบัติที่ดี จึงจะทำให้การบริหารสถานศึกษาเกิดคุณภาพ ซึ่งสอดคล้องกับ ฮาลปิน (Halpin, 2003) ได้ให้แนวคิดว่าการบริหารเป็นกิจกรรมอย่างหนึ่งของมนุษย์ไม่ว่า

จะเป็นทางการศึกษา การอุตสาหกรรมหรือองค์กรของรัฐ ประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ 4 ประการ คือ งาน องค์กรที่เป็นทางการ กลุ่มผู้ร่วมงาน และผู้นำ ซึ่งผู้นำมีหน้าที่รับผิดชอบต่อความสำเร็จขององค์กร โดยในองค์กรหนึ่งอาจจะมีผู้บริหารหลายระดับทำหน้าที่รับผิดชอบต่อความสำเร็จของกลุ่มย่อยในองค์กรก็ได้ เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์ (2536) ได้กล่าวว่าผู้บริหารคือ ผู้ที่ทำหน้าที่เป็นหัวหน้าและผู้นำขององค์กร ความสำเร็จและความล้มเหลวขององค์กรขึ้นอยู่กับผู้บริหารเป็นสำคัญ จะเห็นได้ว่าการที่ผู้บริหารจะจัดการกับองค์กรให้บรรลุวัตถุประสงค์จำเป็นจะต้องมีทักษะในการบริหารซึ่งผลการวิจัยก็พบว่า ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับ ผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะการบริหาร เช่น งานวิจัยของสุภาพร บุญมาก (2552) ได้ศึกษาเรื่องทักษะการบริหารของผู้บริหารที่สัมพันธ์กับมาตรฐานด้านการบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 ผลพบว่า ทักษะการบริหารของผู้บริหารในสถานศึกษาทั้ง 3 ด้าน คือ ทักษะด้านมนุษย ทักษะด้านเทคนิค และทักษะด้านมโนภาพโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

2.ความสุขในการทำงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ในการจัดการศึกษาครูเป็นทรัพยากรที่มีความสำคัญสูงสุดครูต้องจัดกิจกรรม การเรียนรู้ให้กับนักเรียน เพื่อให้นักเรียนเติบโตและพัฒนาเป็นสมาชิกของชุมชนที่มีคุณธรรม จริยธรรม และสามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องรู้จักวิธีการสร้างแรงจูงใจให้กับครู เมื่อครูเกิดความสุข และความพึงพอใจแล้ว

จะปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจ ทุ่มเทกำลังกาย กำลังความคิด อุทิศเวลาให้กับหน่วยงาน ทำให้การปฏิบัติงานเต็มไปด้วยความสุข เกิดทีมงานที่มีคุณภาพ และนำไปสู่การเกิดงานที่มีประสิทธิภาพตามมา วาร์ (Warr,1990) กล่าวว่า ความสุขในการทำงาน เป็นความรู้สึกที่เกิดขึ้นภายในจิตใจของบุคคล ที่ตอบสนองต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในการทำงานหรือ ประสิทธิภาพของบุคคลในการทำงาน สพลกิติ์ สังข์ทิพย์ (2553) ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่าความสุขในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน อยู่ในระดับปานกลาง โดยปัจจัยที่มีอิทธิพลสูงสุดต่อความสุขในการทำงานของครู ได้แก่ ปัจจัยด้านความสัมพันธ์ในครอบครัว รองลงมาคือ ปัจจัยด้านความสัมพันธ์กับนักเรียนจากงานวิจัยที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่าปัจจัยที่มีผลต่อความสุขในการทำงานของครูมีได้หลายปัจจัย และระดับความสุขในการทำงานย่อมมีความแตกต่างกันแม้จะทำงานในสถานที่เดียวกัน

3. ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 โดยภาพรวม ผลการวิจัยพบว่า ทักษะด้านนโยบาย และทักษะด้านการวินิจฉัย สามารถทำนายความสุขในการทำงานของครูในภาพรวมได้ ร้อยละ 45 ซึ่งสาเหตุของความสุขในการทำงาน เกิดจากองค์ประกอบที่หลากหลายดังนี้ 1) ความรู้สึกมั่นคงปลอดภัย การได้รับความเป็นธรรมจากผู้บังคับบัญชา 2) โอกาสก้าวหน้าในการทำงาน 3) สถานที่ทำงานและการจัดการ 4) อัตราค่าจ้างที่ได้รับ 5) ลักษณะงานที่ทำ หากบุคคลได้ทำงานตรงตามความต้องการ และความถนัดของตนเองก็จะเกิดความพึงพอใจ 6) การนิเทศงาน คือ การติดตามดูแลให้การปรึกษาและข้อเสนอแนะแก่ผู้ปฏิบัติงาน 7) ลักษณะทางสังคม การใช้ชีวิตในสถานที่ทำงานร่วมกับผู้อื่น 8) สภาพการสถานที่ทำงาน 9) สิ่งตอบแทนหรือประโยชน์เกื้อกูลต่างๆ 10) บรรยากาศสิ่งแวดล้อม และเครื่องมือที่ช่วยในการทำงาน 11) ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน 12) การยอมรับนับถือ 13) การสื่อสาร 14) การพัฒนาตนเอง เป็นโอกาสในการสร้างความก้าวหน้า สาเหตุเหล่านี้มีปัจจัยได้จากทั้งตัวผู้ปฏิบัติงานเอง ผู้ร่วมงาน และสิ่งสำคัญคือ ผู้บริหารองค์กร ซึ่งผู้บริหารจำเป็นต้องมีทักษะในการบริหาร จากผลการวิจัยที่พบว่าทักษะด้านการวินิจฉัยและนโยบาย ส่งผลต่อความสุขในการทำงานโดยภาพรวม แท้จริงแล้วทุกทักษะมีความสำคัญ แต่จะเห็นได้ว่าทักษะด้านการวินิจฉัย

เป็นทักษะที่บ่งบอกถึงความกล้าตัดสินใจของผู้บริหาร และความสามารถในการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น นั้นหมายความว่า ครูต้องการความรู้ที่มั่นคงและปลอดภัยจากผู้บังคับบัญชา ส่วนทักษะด้านนโยบายเป็นทักษะที่เป็นจุดเริ่มต้นของการบริหาร การวางนโยบายที่ดีเป็นเหมือนแนวทางในการบริหารที่ดีด้วย ซึ่งทักษะทั้งสองควรไปควบคู่กัน สาเหตุที่ทักษะทั้งสองมีความสัมพันธ์กับความสุขในภาพรวมมาก เพราะครูมักจะรู้สึกว่าผู้บริหารควรรู้ถึงปัญหาที่เกิดขึ้นภายในองค์กรและควรหาทางแก้ไข เพราะเมื่อใดที่เกิดปัญหาก็จะส่งผลต่อจิตใจของครูและทำให้ความสุขในการทำงานลดลง ขณะเดียวกันนั้นการสร้างนโยบายที่เอื้อต่อการทำงานของครู และการมีนโยบายที่เกิดจากความคิดเห็นของครู หรือการให้ครูได้มีส่วนร่วมในการวางนโยบายนั้นๆ จะช่วยให้ทั้งผู้บริหารและครูมีความเข้าใจ และมีแนวทางในการบริหารองค์กรไปในทางเดียวกันได้ ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547 (พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา, 2547) ที่กำหนดว่า ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้บังคับบัญชาของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา และมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้ 1) ควบคุมดูแลการบริหารงานบุคคลในสถานศึกษา ให้สอดคล้องกับนโยบาย กฎระเบียบ ข้อบังคับ หลักเกณฑ์ และวิธีการที่ ก.ค.ศ. และ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษากำหนด 2) พิจารณาเสนอความดีความชอบของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา 3) ส่งเสริม สนับสนุน ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาให้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง 4) จัดทำมาตรฐานภาระงานสำหรับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา 5) ประเมินผลการปฏิบัติงานตามมาตรฐานของข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษาเพื่อเสนอ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา 6) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้ กฎหมายอื่น หรือตามที่ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา ส่วนด้านความสุขในการทำงาน ชูมนโด (Chiumento) ผู้บริหารระดับสูงในประเทศอังกฤษได้รวบรวมการสำรวจดัชนีความสุขในที่ทำงาน พบว่า ผู้ร่วมงานถือเป็นกุญแจสำคัญที่ทำให้เกิดความสุขในที่ทำงานและการขาดการสื่อสารที่มาจากผู้บริหารระดับบนเป็นสาเหตุที่สำคัญที่ทำให้พนักงานไม่มีความสุขและรายงานการสำรวจครั้งนี้ได้สรุป 10 ปัจจัยที่ส่งผลเกี่ยวกับความสุขในที่ทำงาน ได้แก่ 1) ความเป็นมิตรและการสนับสนุนจากเพื่อนร่วมงาน 2) งานที่ทำมีความสนุก 3) การมีเจ้านายที่ดี 4) มีความสมดุลในการทำงานที่ดี

5) งานที่ทำมีความหลากหลาย 6) เชื่อว่าเรากำลังทำบางสิ่งที่มีคุณค่าอยู่ 7) รู้สึกว่าบางสิ่งที่เราทำสร้างความแตกต่างให้เกิดขึ้นได้ 8) เป็นส่วนหนึ่งของความสำเร็จของทีม 9) ได้รับการยอมรับในความสำเร็จที่ทำได้ 10) เงินเดือนดีจะเห็นได้ว่าการที่ผู้ปฏิบัติงานจะเกิดความสุขในการทำงานได้นั้น ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากผู้บริหารซึ่งเสมือนผู้ร่วมงานคนหนึ่งในองค์กร ฉะนั้นการที่ผู้บริหารสถานศึกษามีนโยบายหรือแนวปฏิบัติที่ดีเยี่ยมเมื่อองค์กรเกิดปัญหาอย่าปล่อยให้ครูซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติเกิดความสุขในการทำงาน

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและผลการศึกษาเรื่องทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาและมีความสุขในการทำงานให้แก่ครูเพื่อให้ครูมีแรงจูงใจและสามารถปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถและเป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีนโยบายหรือแนวทางในการพัฒนาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อให้เกิดความชำนาญในการบริหารและมีแนวทางในการพัฒนาความสุขในการทำงานของครูเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงานมากยิ่งขึ้น
2. สถานศึกษาควรมีโครงการพัฒนาศักยภาพบุคลากรเพื่อให้เกิดคุณภาพพร้อมกับความสุขในการทำงาน เช่น มีการสนับสนุนให้ครูได้ศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น รวมไปถึงการจัดกิจกรรมเพิ่มเสริมสร้างความรักความสามัคคีในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง
3. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูควรมีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องเพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาสถานศึกษา รวมไปถึงการพัฒนาทักษะชีวิตในด้านต่างๆ โดยยึดหลักการ ครองคน ครอบครองงาน จะทำให้เกิดความสุขในการทำงานนำไปสู่คุณภาพการศึกษาที่ดีขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาคุณลักษณะ การใช้อำนาจ หรือภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลกับความสุขในการ

ทำงานของครู

2. ควรศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของครู
3. ควรศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8 โดยเก็บข้อมูล สัมภาษณ์ ระดับลึก (In-depth interview) จัดกลุ่มสนทนา (focus group discussion) อาจได้ข้อมูลที่ตรงกับความเป็นจริงกว่าการใช้แบบสอบถามเพียงอย่างเดียว

รายการอ้างอิง

- ชัยเสกฐ์ พรหมศรี. “ความสุขในที่ทำงาน”. *Executive Journal* (2553).
- ธีระ ฤกษ์เจริญ. *สภาพและปัญหาการบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาในประเทศไทย*. กรุงเทพฯ: วิ.ที.ซี. คอมมิวนิเคชั่น, 2545.
- “พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547.” *ราชกิจจานุเบกษา* เล่มที่ 121, ตอนพิเศษ 79 ก (2547).
- สพลกิตติ์ สังข์ทิพย์. “ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.” *วิทยานิพนธ์ภาคศึกษาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา สาขาวิชาวิธีวิทยาการวิจัยการศึกษา*. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2553.
- สมาน อัสวภูมิ. *การบริหารการศึกษาสมัยใหม่ แนวคิด ทฤษฎี และการปฏิบัติ*. พิมพ์ครั้งที่ 2. อุบลราชธานี: อุบลกิจออฟเซตการพิมพ์, 2549.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. *แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8*. กรุงเทพฯ : อรรถพลการพิมพ์, 2544.
- สุภัททา ปิ่นทะแพทย์. *ภาวะผู้นำของนักบริหารการศึกษาเมื่ออาชีพ*. เข้าถึงเมื่อ 17 มิถุนายน 2556. เข้าถึงได้จาก <http://www.supatta.haysamy.com/books.html>.
- สุภาพร บุญมาก. “ทักษะการบริหารของผู้บริหารที่สัมพันธ์กับมาตรฐานด้านการบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุพรรณบุรี เขต 2.”
- วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2552.

เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์. “ภาวะผู้นำ.” ใน ประมวลสาระชุดวิชา
ประสบการณ์วิชาชีพ มหาบัณฑิต บริหารการศึกษา
สาขาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมา
ธิราช. กรุงเทพฯ:มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช,
2536.

Chiumento, Sarah. “Happiness at Work Index.” Research on
Human Resource issue, Chiumento London , 2007.

Halpin, Andrew W. **Theory and Research in Administration.**
New York : Mcmillan

Warr, Peter. “The measurement of well –being and other
aspects of mental health.” **Journal of Occupation
Psychology** 63 (1990):193-210.

